

Marttaliiton kuntavaalitavoitteet

HUOMINEN ARKI rakentuu tämän päivän teoista ja päätöksistä. Marttaliitto haastaa puolueet ja kuntavaaliehdokkaat sekä valtuustoihin ja lautakuntiin valittavat uudet kuntapäättäjät tekemään ympäristön, talouden ja terveyden kannalta kestäväää ja pitkäjänteistä kuntopolitiikkaa. Me haluamme **ilmasto-
viisaita kuntia**, jotka tekevät vastuullisia ja vaikuttavia julkisia hankintoja. Haluamme kunnan myös **edistävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, tekevän sukupuolitietoista budjetointia ja varmistavan julkisten tilojen turvallisuuden.**

KUTSUMME JÄSENUMME eli martat, marttayhdistykset ja marttapiirit edistämään tavoitteita kanssamme. Kunnassa päätetään meistä jokaisen arkea kaikkein lähimpänä lähimpinä olevista asioista: hyvinvoinnista, terveydestä, turvallisuudesta ja yhteisistä tiloista. Oma kunta on vaikuttamisen arvoinen.

- Martat vinkkaa
- Marttailu
- Marttaliitto
- Martat-TV

www.martat.fi

Ilmastoviisaat kunnat

Kunnat ovat paitsi ilmastonmuutoksen hillinnän, myös ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautumisen ytimessä. Kunnat tekevät merkittäviä ratkaisuja, jotka mahdollistavat – tai estävät – kestäväen kehityksen ja kestäväen elämäntavan toteutumisen alueellaan. Konkreettisilla ja vaikuttavilla ilmastotoimilla edistetään hyvinvointia, sillä monet ilmastoteot ovat hyödyksi myös terveydelle. Esimerkiksi pyöräilyn ja kävelyn lisääminen paitsi vähentää ilmastopäästöjä, myös edistää hyvinvointia.

Marttajärjestö vaatii seuraavaa:

- Kunta asettaa konkreettiset ilmastotavoitteet ja suunnittelee päästöjen vähentämisen toimenpiteet siten, että ne ovat linjassa valtion tasolla vuodelle 2035 asetetun hiilineutraaliustavoitteen kanssa. Hiilineutraaliustavoitteen lisäksi kunta pyrkii hiilinegatiivisuuteen pian vuoden 2035 jälkeen.
- Ilmasto- ja kestäväen kehityksen tavoitteet linjataan kuntastrategiassa, ja tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti.
- Kunta laatii hiilibudjetin ilmastotavoitteiden saavuttamisen ja toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioimiseksi.
- Kunnan rahavirrat, mukaan lukien sijoitukset, irroteetaan kestävämmistä kohteista kuten fossiilisista polttoaineista.
- Ilmastotavoitteiden toteuttamisessa huomioidaan luonnon monimuotoisuus sekä vaikutukset lapsiin, nuoriin ja heikoimmassa asemassa oleviin ihmisiin.
- Kunta edistää varautumista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin kuten ilmastonmuutoksen aiheuttamiin terveysriskeihin.

Vastuulliset ja vaikuttavat julkiset hankinnat

Julkisella eli meidän kaikkien yhteisellä rahalla tehdään vuosittain hankintoja yli 30 miljardilla eurolla. Julkisten hankintojen välittömien työllisyysvaikutusten arvioidaan olevan yli 80 000 henkilötyövuotta. Koska julkisiin hankintoihin vuosittain käytettävä rahasumma on suuri, voidaan julkisilla hankinnoilla vaikuttaa markkinoilla olevien tuotteiden ja palveluiden vastuullisuuteen ja kestävyYTEEN, ja luoda kotimarkkinoita uusille kestäville ja vastuullisille tuotteille ja palveluille.

Marttajärjestö vaatii seuraavaa:

- Kunta edistää julkisilla hankinnoilla ilmasto- ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista.
- Kunnan strategiaan kirjatut kestävän kehityksen ja vastuullisuuden periaatteet ohjaavat julkisia hankintoja.
- Julkisia hankintoja suunniteltaessa, toteutettaessa ja johdetaessa kunta ottaa huomioon ihmisoikeudet, työllistämisen ja ympäristövaikutukset sekä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden. Julkisten hankinnat edistävät kestävien ja vastuullisten tuotteiden ja palveluiden markkinoiden kehittymistä.
- Kunta ottaa työ- ja ihmisoikeuksiin liittyvät kriteerit osaksi hankintojaan, muun muassa palvelu-, elintarvike-, tekstiili, elektroniikka-, huonekalu- ja katukivihankinnoissa. Hankinnat suunnataan yrityksiin, jotka takaavat työntekijöille ihmisarvoiset työolosuhteet ja jotka eivät käytä lapsityövoimaa. Myös palveluhankinnat ovat vastuullisia ja kestäviä.
- Kunta selvittää ruokaa ja ruokapalveluja ostaessaan ruoan alkuperän, lähi- ja luomuruoan mahdollisuuden ja käyttää vastuullisia tuotteita sekä sitoutuu kansallisiin ravitsemussuosituksiin.
- Kunta todentaa kehitysmaahankintojensa vastuullisuuden riippumattoman osapuolen auditoinnilla tai sertifiointilla.
- Julkiset hankinnat suunnitellaan pidemmällä aikavälillä ja niiden valmisteluun, markkinavuoropuheluun, kilpailuttamiseen ja sopimuskauden seurantaan varataan riittävästi aikaa. Kunta näkee julkisen hankintaprosessin kilpailutusvaihetta laajempänä kokonaisuutena.
- Kunta seuraa ja arvioi julkisten hankintojen vaikuttavuutta ja kestävyyttä

Kuntien sukupuolitietoinen budjetointi ja sukupuolivaikutusten arviointi

Kunnilla on parhaat yhteiskunnalliset edellytykset vaikuttaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen ihmisten arjessa. Sukupuolitietoinen budjetointi tarkoittaa sukupuolivaikutusten huomioimista kunnan talousarviovalmistelussa ja itse talousarviossa. Päätökset ja toimenpiteet on arvioitava ennakkoon siltä kannalta, millaisia vaikutuksia niillä voi olla naisiin, miehiin, tyttöihin ja poikiin. Sukupuolivaikutusten arvioinnissa eli suvauksessa tunnistetaan mahdollisia eroja ja otetaan ne huomioon tavoitteiden asettamisessa, suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä itse toiminnassa. Suvaus osoittaa, miten kunnan varoja jaetaan miesten ja naisten välillä. Samassa yhteydessä osoitetaan budjetointiin konkreettisia keinoja edistää sukupuolten tasa-arvoa ja estää diskriminaatiota. Kuntaliitto on suositellut sukupuolivaikutusten arviointia osana ennakoivaa vaikutusten arviointia.

Marttaliitto vaatii seuraavaa.

- Kunta huomioi sukupuolten välisen tasa-arvon ja sukupuolivaikutukset tehdessään talousarviota eri toimialoille kuten kouluun ja varhaiskasvatukseen, liikuntaan ja harrastamiseen, sosiaalisektorille ja julkisten tilojen investointeihin.

Kuntalaisten turvallisuus ja turvalliset tilat

Kunnan julkiset tilat kuuluvat kaikille. Jokaisen kuntalaisen on voitava elää vailla fyysistä tai psyykkistä uhkaa sekä tuntea kunnan palvelut ja toimintaympäristöt omakseen. Julkista tilaa ovat fyysisten tilojen lisäksi kunnan ylläpitämät tai resursoimat virtuaaliset tilat ja nettisivut. Julkisten tilojen turvallisuuteen vaikutetaan julkisella liikenteellä, liikennejärjestelyillä, valaistuksella, opasteilla ja esteettömyyden periaatteiden noudattamisella kaikessa suunnittelussa.

Vihapuhe on vakava uhka tasa-arvolle, demokratialle ja sananvapaudelle. Vihapuhe ja -rikkokset saattavat rajoittaa naisten lähtemistä mukaan julkiseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiskunnallisessa keskustelussa osallisina olevien naisten sanan- ja ilmaisunvapauden toteutumiseen. Valtioneuvoston selvityksen mukaan suomalaisista kuntapäätäjistä naiset kokevat vihapuhetta huomattavasti miehiä enemmän. Sama ero toistuu halventamisen, uhkausten ja myös ryhmiin kohdistuvan vihamielisyyden kohdalla. Vihapuhe on useammin sukupuoleen kohdistuvaa ja seksuaalisoitunutta kuin miehillä. Vihapuhe myös vaikuttaa maahanmuuttajataustaisten henkilöiden haluun lähteä aktiivisesti politiikkaan mukaan. Monet tutkimukseen osallistuneet kertoivat myös vihapuheesta ja häirinnästä, jota tahtui poliittisen järjestelmän sisällä, kokouksissa ja istuntosaleissa.

(Viha vallassa: Vihapuheen vaikutukset yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019:57).

Marttaliitto vaatii seuraavaa:

- Julkisen tilan on oltava kaikille asukkaille yhtä turvallinen riippumatta sukupuolesta, iästä, toimintakyvystä tai muusta ominaisuudesta.
- Vihapuheeseen ja häirintään puututaan aina niin kunnan tarjoamissa palveluissa, kouluissa, seuratoiminnassa kuin virtuaalisessakin tilassa.
- Kunta vähentää omalla toiminnallaan kuntapäätäjiin kohdistuvaa vihapuhetta ja tukee sitä kohdanneita päätöksentekijöitään.